

У ИМЕ ЊЕГОВЕ СВЕТЛОСТИ

КЊАЗА СРПСКОГ

МИЛАНА М. ОБРЕНОВИЋА IV.

НАМЕСНИЦИ КЊАЖЕСКОГ ДОСТОЈАНСТВА.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ
ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО
МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О ПЕЧАТЊИ (ШТАМПИ.)

I.

О ШТАМПАРСКОЈ И О КЊИЖАРСКОЈ РАДЊИ.

Члан 1.

За отварање штампарске и књижарске радње важе услови, који се захтевају трговачким закоником за отварање трговине уопште.

Члан 2.

Сваки, који жели да отпочне штампарску радњу, и сваки, који жели да отвори трговину са књигама, или да продаје у својој трговини, поред осталог еспапа, и књиге, или да их за накнаду даје на читање, мора ту своју намеру пријавити окружној полицијској власти, у Београду управитељству вароши Београда, и обзнанити јој

стан своје радње, као и сваку доцнију промену истога.

У исто време дужан је поднети јој доказе:
а., да је испунио услове, које законик трговачки прописује за отварање трговине у опште, и
б., да је српски поданик.

Чим власт нађе, да су поднешени предозначени докази исправни, издаће дотичном лицу уверење, да је прописане услове за отварање ове радње испунило, и неће му правити никакве сметње у предузимању исте.

Под ово правило не долазе они, који само као скупљачи предбројника и претплатника, својим предбројницима и претплатницима продају књиге, на које су их уписивали.

Исто тако под ово правило не долазе продавци књига како школских тако и свију других, које се о трошку државном печатају.

Члан 3.

Власници печатње, књижаре, и други трговци, који у своме дућану држе и продају књиге, дужни су по пропису претходећег члана, за три месеца дана, кад овај закон ступи у живот, јавити се надлежној власти.

Члан 4.

Кад би потребно било да се радњама: штампарској, књижарској, и подобнима, постави заступник или деловођа, који би их за рачун кога

другог упражњавао, овај је дужан да испуни оне исте услове, који су прописани и за самог власника.

Члан 5.

Заступник или деловођа мора се поставити за управу поменутих радњама и у случају, ако је штампар (власник књигопочатње) или књиџар дошао под старатељство, или ако је осуђен на казну затвора, или ако није решено питање о посмртном имању, а у овом се и поменуте радње налазе.

II.

ОДРЖАВАЊЕ РЕДА У ШТАМПАРСКИМ ПОСЛОВИМА.

Члан 6.

Од сваког броја новина и од сваког повременог (периодичног) списка, што излази у Србији, мора штампар најдаље на један сахат пре но што их почне раздавати или разашилати, један примерак (екземплар) послати местној полицијској власти, или нарочитом ради тога одређеном званичнику, који ће му на захтевање дати уверење о пријему, у коме ће тачно назначити време предаје примерка. Тај примерак мора бити снабдевен својеручним потписом штампара и одговорног уредника или њихових заступника.

Чим протече један сахат од времена назначеног у уверењу о пријему, лист се може раздавати и разашилати.

Од сваког другог печатаног дела мора штампар или, ако он о свом трошку неиздаје дело, издавалац, или сваки други, који је наредио печатање дела, положити код местне полицијске власти или нарочитог за то одређеног званичника један примерак ако је дело испод и од десет табака на двадесет и четири сахата, а ако је преко десет табака на три дана пре но што ће се дело раздавати или разашилати. Полицијска власт, или споменути званичник, даје на захтевање дотичноме лицу, као и за новине, уверење о пријему дужностнога примерка.

Изузимају се од овога правила такве печатане ствари, које се употребљују по потреби трговине и свакидашњег саобраћаја, или по потреби домаћег и друштвеног живота. Такве су печатане ствари, н. пр. различити печатани формулари (облигација, меница, протокола, и томе подобна), ценовници, огласи и обзнане јавних допуштених забава, јавних лицитација, обзнане смртних случајева и томе подобна.

Члан 7.

Сваки штампар мора осим дужностнога примерка (чл. 6.) још друга три примерка од сваког печатаног дела послати државној библиотеци, од које ће о пријему добити и надлежно уверење.

Печатане ствари, поменуте у последњем одељку чл. 6. изузимају се од овога правила.

Члан 8.

На сваком печатаном делу, осим оних која се спомињу у последњем одељку члана 6 мора бити печатано име штампара и место где живи и где му је петачња.

Члан 9.

На строго црквеним књигама т. ј. онима, које служе за употребу у православним црквама, мора се поред онога, што се у предидућем члану захтева, назначити још и то, да се печатају са благословом архијепскопа београдског и митрополита српског.

Члан 10.

Нико не сме продавати ни распрострањавати печатане ствари, које нису удешене по горњим правилима.

Овај се пропис нераспростире на књиге и друга печатана дела, која су изишла из печатње пре овога закона, али су обвезани књижари и продавци књига за два месеца дана, кад овај закон ступи у живот, поднети местној полицијској власти списак печатаних дела, која нису удешена по прописима овог закона.

Члан 11.

Забрањено је по улицама прикивати, прилепљивати или иначе на углед стављати да се јавно читају печатане ствари, изузимајући позиве на допуштене састанке, на јавне забаве, обзнане о украденим, изгубљеним или нађеним

стварима, огласе о лицитацијама, или друге врсте обзнане, тичуће се трговине, заната и саобраћаја.

Правило ово не простире се на званичне обзнане јавних власти.

Члан 12.

Забрањено је, без допуштења местне полицијске власти, по улицама друмовима, на пијаци или на другим јавним местима продавати новине, листове, књиге, ликове или ма какве печатане ствари. У писменом допуштењу биће забележено име и презиме продавца, и таквим допуштењем други се не може послужити.

Полицијска власт може овакво допуштење у свако доба од дотичног лица одузети.

Они, који разносе по вароши стране новине и повремене списе, изузимајући поштанске служитеље, дужни су такође набавити себи допуштење од полицијске власти, да то чинити могу.

Они, који редовно по кућама разносе новине и листове, што излазе у Србији, односно тих новина и листова, не долазе под ово правило.

Члан 13.

Ко жели да издаје новине или повремене списе у опште, било у одређене или у неодређене дане, обвезан је пре но што почне издавање новина или повремених списа, пријавити своју намеру окружној полицијској власти, у

Београду управитељству вароши Београда и назначити:

Име новина или повремених списа, каквог ће садржаја бити, у којим ће роковима излазити, име и стан одговорног уредника, или, ако их има више, име и стан свију њих и име и стан штампара и издаваоца; а доцније дужан је обзнањивати истој власти и сваку промену у предозначеним захтевима.

У исто време дужан је поднети власти ове доказе:

1., да је српски поданик;

2., да је навршио 25 година ако уређује листове или повремене списе политичког или економно-политичког садржаја, а да је пунолетан, ако уређује листове или повремене списе другачијег садржаја;

3., да има пуну способност располагати својим имањем, и

4., да стоји у потпуном уживању свију грађанских права.

Чим власт нађе да су поднешени докази исправни и да је испуњено све што је овим чланом захтевано, издаће дотичном лицу уверење да је прописане овим чланом услове испунило, и неће му правити никакве сметње да радњу, о којој је реч, може предузети.

Члан 14.

Издаваоци новина и повремених списа уопште, што ће постојати кад овај закон ступи у живот,

морају за месец дана, пошто овај закон ступи у живот, испунити услове, прописане за предузетак њихове радње.

Члан 15.

Новине и повремени списи могу излазити само под именом и одговорношћу извеснога уредника, који мора живити стално у месту, где лист излази.

Чиновници могу само тако уређивати новине и повремене списе, ако на то од свога надлежног министра добију допуштење.

Члан 16.

На сваком броју, на сваком комаду и на свакој свесци новина и повремених списа, мора стајати назначено име одговорног уредника, место његовог пребивања, а уједно и име штампара и издаваоца и место њиховог пребивања.

Члан 17.

Издавалац новина и повремених списова уопште, у које се стављају и огласи, мора у своје новине и у свој лист по одређену цену, примити сваку обзнану, коју му припошље која државна или општинска власт. Таква обзнана мора се ставити у један од прва два броја дотичних новина после тога, кад се издаваоцу достави.

Члан 18.

Издавалац новина и повремених списова уопште, дужан је примити у свој лист одговор, који му власт припошље да се исправи или објасни

или опровргне нешто, о чему је била реч у тим новинама или у списима. Такав одговор дужан је издавалац примити и од приватних лица, као и од каквих друштава ако се неки састав у новинама или у листовима тиче тих приватних лица или тих друштава.

Издавалац је дужан да такав одговор без додатака, примедба и изостављања стави у један од прва два броја, што ће изаћи после тога, кад му се одговор написмено достави.

На ком је месту било стављено саопштење, које је дало повода приватном одговору, на подобно место и истим словима ставља се и сам одговор.

Одговор ако је од приватних лица или друштава, мора потписати онај, који га у новине или у лист ставља, а ако је од власти, печатаће се под именом „званична исправка“, и то свагда на челу листа.

За одговор не плаћа се издаваоцу ништа, ако је двапут толики, колики је био састав, који је дао повода одговору. За оно, чим је одговор преко тога већи од састава, плаћа се онолико, колико се обично плаћа за огласе.

III.

О КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ У ШТАМПАРСКИМ ПАРНИЦАМА.

Члан 19.

Казњива дела, учињена печатњом ислеђиваће се по правилима кривичног поступка, а судиће их редовни судови.

Члан 20.

Да би се сачувала неповредност приватнога живота, нико се не може пустити да доказује клевету (опадање), нанешену коме путем печатње, ван у случајима кад се имају да докажу дела, односна на вршење дужности државних, општинских или других јавних органа.

Члан 21.

Ако неко печатано дело, намењено јавности, не одговара прописима чланова 8. 9. и 16. овога закона, или ако се нађе, да се у садржају некога печатаног дела налази казњиво дело, полицијска власт може оваково печатано дело узаптити. Исто тако може узаптити плоче, форме, каменорезе и остала оруђа, којима је дело печатано.

Полицијска власт дужна је за најкраће време поднети ствар суду, који ће најдаље за осам дана после тога решити: хоће ли се запт скинути или ће и даље у важности остати. Овакво је решење извршно.

Члан 22.

Ови се прописи не односе на печатана дела што излазе од државних власти.

IV.

О КАЗНЕЊУ ПРЕСТУПА И ЗЛОЧИНСТВА, УЧИЊЕНИХ ПЕЧАТЊОМ.

Члан 23.

Казњиво дело печатњом учињено сматра се за свршено кад је јавности предато, а као покушано чим је печатано.

Члан 24.

Јавности је предато печатано дело, чим је било сво, било унеколико продато, разаслато, растурено у публику, распрострањено, или ако је изложено или приковано на месту, које је публици приступно.

Члан 25.

За преступ или злочинство што се учини печатњом, одговоран је сваки, који се по општим начелима кривичнога законика може сматрати за кривца или саучастника.

Члан 26.

Ко прими на себе старање да печатњом изда на свет неко дело, зове се старатељ (ферлегер), и он одговара за садржај истога дела.

Ако је садржајем печатаног дела учињен преступ, а није за старатеља случај члана 25., казниће се новчано до 150 талира; ако ли је учињено злочинство, а није случај поменутог члана 25., казниће се новчано до 300. талира, ако

1., узет на одговор, на првоме испиту код власти непокаже писца или онога, о чијем се трошку дело печата (издаваоца), и овај то не призна или се то не докаже, или

2., ако је писац или онај, о чијем трошку дело на свет излази, лице, које не потпада под надлежност српских судова, или се ма из каквих узрока не може под суд да узме.

Члан 27.

Штампар, био за њега случај чл. 25., или не био, као и мимо случај члана 31. може осуђен бити, и то: кад је делом, код њега печатаним, учињен преступ, новчано од 10 до 50. талира, а кад је учињено злочинство, од 20 до 100. талира, ако:

1., нису при печатаном делу испуњени прописи чланова 8. 9. и 16. овог закона, или ако су дотична назначења лажно стављења.

2., ако он при првом испиту и саслушању не покаже ни писца, ни издаваоца, ни онога, који се стара о издању печатаног дела на свет, или ако их он покаже, али они то не признаду или се недокаже; или

3., ако писац, издавалац или старатељ, у време кад је дело печатњом издато, није у Србији пребивао као српски поданик, или

4., ако се покаже да оно што је печатано, долази у ред недозвољених обзнана (плаката).

Члан 28.

Уредник листа поред случаја чл. 25., кад се казни као кривац или саучасник, одговоран је за садржај свога листа и то: ако је садржајем учињен преступ, казниће се новчаном казни од 25 до 250. талира, ако ли је учињено садржајем листа злочинство, новчаном казни од 50. до 500. талира.

Ово наређење закона има за уредника важ-

ности и онда, кад је он одсуством или другим узроцима спречен у уређивању и надгледању листа, ван ако је место њега постављен заступник.

Кад се уредник осуди на губитак личне слободе, онда се заступник мора поставити за сво време, докле год уредник издржава одређену му казну.

Исто тако мора уредник имати одговорног заступника, кад је уредник посланик на народној скупштини, и то: пет дана пре него се отвори скупштина и за сво време трајања њена.

У противном случају сматраће се лист као да је без уредника и подлећи прописима овога закона.

Заступник мора имати сва својства, која се изискују за уредника.

Члан 29.

Извештаји о седницама народне скупштине и судова, у незабрањеним случајима, неподлеже одговорности по смислу овога закона, кад су верни и нису изопачени.

Члан 30.

Издавалац новина или повремених списова, радећи противно наређењу чл. 6. овог закона, осудиће се на казну од 10. до 50. талира.

Под исту казну потпадају: штампар, литограф или власник других радионица, у којима се механичким путем могу књиге печатати или

ликови зготовљавати, ако погреше против чланова 6. 8. 9. и 16. овог закона.

Под исту казну потпадају старатељ, онај који се сам стара о издању дела, као и онај, који по поруци од другог старе се да дело на свет изиђе, ако погреше противу члана 6. овог закона.

Члан 31.

Ко хотично стави на печатано дело неистинита назначења, која се по пропису чланова 8. 9. и 16. морају на печатано дело ставити, казни се новчано од 50 до 150. талира.

При поврату ова се казна удвојава.

Члан 32.

Ко ради противно наређењима чланова 10., 11. и 12. осудиће се на новчану казну од 5 до 50. талира или на затвор до шест недеља.

Члан 33.

Ко као уредник или као издавалац изда новине или повремени спис пре но што су испуњени прописи чл. 13. овог закона, осудиће се или на новчану казну од 25 до 250. талира, или на затвор од четири недеље до једне године.

На исту казну осудиће се и старатељ новина и повремених списова, ако новине и списови изиђу пре, но што је постављен одговорни уредник (чл. 15. и 28. овог закона).

Исто тако казниће се и онај, који отвори штампарску или књижевску радњу, пре но што

су испуњени услови, прописани чл. 2. овог закона.

При поврату ова се казна удвојава.

Члан 34.

Ко је неко печатано дело продавао или распростирао, које је узапћено било, казниће се новчано од 10 до 100. талира или затвором од једне недеље до једне године, ако је запт јавно обзнањен, или ако је дотичноме лицу нарочито до знања достављен био.

При поврату ова се казна удвојава.

Ко се редовно занима продајом печатаних ствари, па учини дело противно горњем наређењу, или ако само ради продаје у излог стави дотично печатано дело, казниће се новчано од 30 до 300. талира, или затвором од једнога месеца до осамнајест месеци.

При поврату казна се удвојава.

Члан 35.

Издавалац новина и повремених списова, кад што уради против прописа у члановима 17. 18. и 46. овог закона, осудиће се на новчану казну од 10. до 50. талира или на затвор до шест недеља.

Извршеном казном не ослобођава се издавалац обвезаности које су прописане у члановима 17. 18. и 46. овог закона, него их мора и после издржане казни испунити.

Члан 36.

Ако је прошло пет година одкако је дотично лице по смислу чланова 31 33. 34. и 45. и 51. последњи пут казњено било, поврату нема места.

Члан 37.

Уредник, коме је лист, (новине или повремени спис) обустављен, било по самом закону било по решењу власти, не може други лист уређивати ни издавати докле год траје обустава. Ко противно поступи, да се казни за сваки овако издати број новина или повремених списа, са 25 до 50. талира, или затвором од 15. дана до два месеца.

Члан 38.

По овоме закону дотичне казне одређују се мимо оне казни, која ће се кривцу одсудити, ако се у садржају печатаног дела налази казњиво дело, за које се у казнителном закону налазе одређене казне.

Члан 39.

Ко обзнани тужбу, која се суду подноси у кривичној парници, или ко обзнани други какав акт кривичне парнице, пре но што је био главни претрес, или док није кривична парница на други начин свршена, да се казни затвором од петнајест дана до једне године.

Члан 40.

Судске осуде, изречене због казњивог садржаја новина и повремених списа уопште, морају

се, по наредби суда, бесплатно и то без дода-така и примедба или изостављања, примити и печатати на челу истога списка.

Ово се мора печатати најдаље за осам дана од дана достављене осуде, или ако спис у томе периоду неизлази, у првом следећем броју његовом.

За неиспуњење ове наредбе суд ће осудити кривца на новчану казну од 25 до 100 талира а при даљем упорству решити да се забрани издавање списка док то не испуни.

Члан 41.

Ко би печатајући претресе судске у грађанским стварима, без допуштења дотичних лица, именовано или тако описивао парничеће се стране, да се оне познати могу, казниће се новчано од 50. до 200. талира.

Члан 42.

Свако распрострање непријатних на приватан живот односних новости, које се учини путем печатње, макар оно не садржавало у себи ни клевете ни повреде части, казниће се од 25. до 100. талира.

Члан 43.

Уреднику новина или повремених списова, који буде осуђен на новчану казну па је за петнајест дана, од дана саопштене му извршне пресуде, не изврши, тим самим сматра се даље из-

давање дотичнога списка као обустављено, докле се год одсуђена сума новаца не положи.

Члан 44.

У време рата или ратних опасности, министар унутрашњих дела може, са обзиром на државне цели, забранити свако објављивање о кретању војске српске и српских сајузника, као и њихових убојних спрема.

Поступање противно овоме пропису, казниће се новчано до 300. талира и затвором до шест месеци, у колико оно неби у друго, веће казниво дело прелазило.

Члан 45.

Ко јавно позива и купи прилоге да би подмирио новчану казну, на коју би когод био осуђен за дело, печатњом учињено, да се казни новчано од 30 до 300. талира, или затвором од шест недеља до једне године, а скупљени новац да припадне местној сиротињској каси.

При поврату ова се казна удвојава.

Члан 46.

Ако се новине или повремени списи тако уређују, да се њима стално и у непријатељском духу нападају и изопачавају дела државних власти, или се уопште тако уређују, да постану убитачни за јавни мир и поредак, министар унутрашњих дела, после две опомене, написмено издате дотичном уреднику, може таквим новинама

и повременим списима обуставити излазак до на три месеца.

Опомену и обуставу дужан је уредник да печата на челу свога листа без примедаба, додатака и изостављања, и то у првом броју пошто му се достави.

Члан 47.

Право отпочињати кривично ислеђење против казњивих дела, учињених печатњом, застарева за шест месеци, почињући од дана, кад је дело јавности предато (чл. 23. и 24).

Застарелост прекида се сваким актом власти, коме је цел да се извиђање кривично одпочне, настави или сврши, или да се оптужени у затвор стави.

Кад је застарелост прекинута према једном саучастнику или лицу, које одговара за преступе и злочинства печатњом учињена, прекида се у исти мах и против свију осталих, при томе одговорних лица, ма да се против тих лица и нечини ништа од стране власти.

Од дана последњег акта, којим је застарелост прекинута, започиње тећи нова застарелост.

Ова наређења о застарелости не односе се на кривице, које се на тужбу приватних извиђају и казне и на тужбе, којима се код грађанских судова тражи накнада штете.

Члан 48.

Кад суд нађе да у каквом печатаном делу има казњивог дела, то ће у пресуди изрећи да се униште сви примерци печатаног дела, што се нађу, а уједно да се пониште плоче и форме које су при печатању дела употребљене. Уништење горњих ствари треба у пресуди да се изрече и онда, кад суд туженог неосуди, ако опет зато нађе да се у печатаном делу налази казњиво дело. Ако је печатано дело или лик у главноме таково, да невређа закон, онда ће се у таквом делу или лику она места само избрисати, на којима се налази казњиво дело и само ће се поништити онај део од плоче и форме, на ком се делу налази казњиво дело.

Под уништење долазе сви примерци, који се налазе у притежању писца, штампара, издавача, старатеља, књижара, или који се нађу изложени на углед на јавним местима.

У случају, кад се лице, које је печатњом учинило казњиво дело, не наводи под надлежношћу српских судова, уништење примерака, плоча и форми, изрећи ће суд, који би по прописима овог закона (чл. 19) био надлежан за ислеђивање кривичнога дела.

Лица, код којих су узапћени примерци, плоче или форме, морају се у седницу на претрес позвати, и, ако захтевају, и саслушана бити,

Члан 49.

Што се наређује у чл 48. не тиче се оних печатаних ствари, о којима је реч у чл. 29.

Члан 50.

Новинама и повременим списима као и књигама, што изван Србије излазе, може министар унутрашњих дела забранити унос у Србију.

Члан 51.

Ко продаје, јавно на углед излаже, или иначе по своје занимању распростире и раздаје печатане ствари, које су под зашт стављене, и кад то чини после тога, кад је зашт јавно или посебце њему обзнањен, исто тако ко уноси и растурује печатане ствари, које су ван Србије изашле а којима унос у Србију није допуштен, казниће се новчано од 10. до 100. талира, или затвором од 15. дана до једне године.

Овим наређењем неискључава се казна, под коју ће дотично лице, по прописима кривичног закона, моћи потпасти, ако се иначе нађе, да због садржаја казнивога дела заслужује да буде казниено.

Члан 52.

Надлежни суд може изрећи, да лица у чл. 2. овог закона споменута изгубе право наставити дотично своје занимање:

1. ако буду та лица осуђена да привремено изгубе грађанску част;

2. ако се осуђују ма и први пут за злочинство печатњом учињено, или ако се у времену

од пет година два пута осуде за учињен печатњом преступ.

Напротив, суд је дужан изрећи да дотична лица губе право на своје занимање:

а. ако су по смислу закона изгубила грађанску част;

б., ако су у течају од пет година други пут осуђена за злочинство, или трећи пут за преступ печатњом учињен.

Под злочинством и преступом разуму се само она казнива дела, која се по кривичном закону као таква сматрају.

Члан 53.

Сви прописи овога закона о печатаним стварима, односе се и на све друге производе, који се механичким путем могу умножавати, у намери да се јавности предају и распростиру. Овамо долази свако, механичким средствима произведено умножавање рукописа, слика, образа и свега, што је подобно овим стварима.

Исто тако сви прописи о штампарима важе и за оне, који би мимо печатње на други начин, по смислу овога закона учинили какво казниво дело.

Члан 54.

Овај закон ступа у живот чим буде обнародован у званичним новинама. Њиме се укидају:

Цензурна правила („дужности цензора при правитељственој књигопечатњи“) од 1. Јулија

1841. године. В.№ 800. С.№ 324. (Збор. II. стр. 47.);

као и сви други законски прописи, који су му противни.

Препоручујемо нашим министрима, унутрашњих дела и правде, да овај закон обнародују и о његовом се извршењу старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се поковају.

23. Октобра 1870. год.

у Крагујевцу.

М. П. Блазнавац с. р.

Јов. Ристић с. р.

Јован Гавриловић с. р.

(М. П.)

Видио и ставио државни печат,

чувар државног печата,

министар правде,

Ј. Илијћ с. р.

Председник министарског савета,

министар унутрашњих дела,

Рад. Милојковић с. р.

Министар правде,

Ј. Илијћ с. р.

Jov. R.
37628